

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/147/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *Dr. Salamon László* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

végzést:

1. Az Alkotmánybíróság az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 30. § (7) bekezdésének az „a kisajátítási kártalanítás szabályai szerint, az e törvényben meghatározott eltérésekkel” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.37.750/2023/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó (Budaörs Város Önkormányzata) jogi képviselője (dr. László Jenő ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, valamint 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.37.750/2023/3. számú végzése, továbbá az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 30. § (7) bekezdésének az „a kisajátítási kártalanítás szabályai szerint, az e törvényben meghatározott eltérésekkel” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. A bíróság által megállapított tényállás szerint az alperesi érdekelt 1997. július 16-án adásvétel útján tulajdonjogot szerzett egy Budaörs belterület, kivett udvar és hétvégi ház megjelölésű ingatlanon. Az ingatlant Budaörs Város Önkormányzatának Képviselő-testülete általános rendezési terve építési-szabályozási előírásairól szóló 19/1995. (VI. 30.) számú rendelete üdülőterület övezetbe sorolta. A vonatkozó építési

előírások szerint különböző feltételekkel az üdülőtelek beépíthető volt. A Budaörs Város Önkormányzata 44/2000. (XII. 1.) ÖKT számú rendelete (a továbbiakban: HÉSZ) az ingatlant továbbra is üdülőövezetbe sorolta, ellenben annak beépíthetőségét egyrészt közlekedési terület kiszabályozásához, másrészt az övezetre előírt közműellátás rendelkezésre állásához kötötte.

- [3] Az alperesi érdekelt 2017. október 30-án 4.000.000 forint és annak kamatai megfizetése iránti kérelemmel fordult az indítványozóhoz, az ingatlan korlátozott beépítési lehetőségeire történő hivatkozással. Miután az indítványozó és az alperesi érdekelt között megegyezés nem jött létre, az alperesi érdekelt az Étv. 30. § (7) bekezdésére figyelemmel a Pest Vármegyei Kormányhivatalhoz (a továbbiakban: alperes) fordult a korlátozási kártalanítási eljárás lefolytatása iránti kérelmével.
- [4] Az alperes az első korlátozási kártalanítás tárgyában folyó eljárásban 2019. május 15-én kelt határozatában az indítványozót korlátozási kártalanítás és annak kamatai megfizetésére kötelezte. E határozattal szembeni kereseti kérelem eredményeként az alperes az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 120. § (1) bekezdése alapján döntését saját hatáskörben módosította, és 2019. július 8-án kelt határozatával a korlátozási kártalanítás iránti kérelmet elutasította, megállapítva, hogy a korlátozási kártalanítási igénye a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 324. § (1) bekezdése figyelembevételével elévült. Ez utóbbi határozattal szemben alperesi érdekelt keresete folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék 104.K.703.112/2020/12. számú ítéletével az alperes korlátozási kártalanítás iránti kérelmet elutasító határozatát megsemmisítette, és az alperest új eljárásra kötelezte. A közigazgatási bíróság ugyanis irányadónak tekintette a Kúria Kfv.III.37.016/2020. számú döntését, amely szerint az Étv. 30. §-a alapján előterjesztett korlátozási kártalanítási igény nem évült el.
- [5] A Budapest Környéki Törvényszék 104.K.703.112/2020/12. számú ítéletével szemben előterjesztett felülvizsgálati kérelem befogadását a Kúria Kfv.VI.38.059/2021/2. számú végzésével megtagadta.
- [6] A megismételt eljárásban az alperes határozatában - eleget téve a Budapest Környéki Törvényszék új eljárásra kötelező ítélete útmutatásának - kötelezte az indítványozót 962.693 forint korlátozási kártalanítás és annak 2000. december 1-től a kifizetésig járó késedelmi kamat megfizetésére.
- [7] Az indítványozó keresettel támadta a megismételt eljárásban hozott határozatot.
- [8] A Budapest Környéki Törvényszék az indítványozó kereseti kérelmét 104.K.701.895/2021/51. számú ítéletével (a továbbiakban: Jogerős Ítélet) elutasította. A Jogerős Ítélet indokolásában megállapította, hogy az alperes a megismételt eljárásban a bíróság útmutatásának megfelelően járt el.
- [9] A Jogerős Ítélettel szemben jogszabálysértésre hivatkozással mind az indítványozó, mind az alperesi érdekelt felülvizsgálati kérelmet nyújtott be.

- [10] A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság az indítványozó és az alperesi érdekelt felülvizsgálati kérelmének befogadását a jelen alkotmányjogi panaszindítvánnyal támadott Kfv.I.37. 750/2023/3. számú végzésével (a továbbiakban: Felülvizsgálati Végzés) megtagadta.
- [11] 1.2. Az indítványozó a Kúria Felülvizsgálati Végzésének meghozatalát követően nyújtotta be az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát, melyben egyaránt állította a Jogerős Ítélet, a Felülvizsgálati Végzés és az Étv. 30. § (7) bekezdésének az „a kisajátítási kártalanítás szabályai szerint, az e törvényben meghatározott eltérésekkel” szövegrésze alaptörvény-ellenességét, és kérte azok megsemmisítését.
- [12] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban és annak kiegészítésében a támadott bírói döntésekkel és a támadott jogszabályi rendelkezéssel kapcsolatban az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állította.
- [13] Az Étv. 30. § (7) bekezdés támadott szövegrésze alaptörvény-ellenességét az indítványozó arra alapozza, hogy a korlátozási kártalanítási igény érvényesítésének nincs időbeli korlátja, mivel a bíróság jogértelmezése alapján a korlátozási kártalanítási igény nem kötetmi, hanem dologi jogi jellegű igény. A Kúria jogértelmezése kizárja a Ptk. elévülési szabályait, megsértve ezzel a korlátozási kártalanítás megfizetésére kötelezett Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és a XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes eljáráshoz való jogát azzal, hogy az indítványozó (mint kötelezett) „tisztességes eljáráshoz való jogához képest aránytalanul helyezi előtérbe a jogosult tulajdonjogából eredő, Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti bírósághoz fordulási jogát, valamint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés szerinti hatósághoz fordulási jogát.”
- [14] A Jogerős Ítélet és Felülvizsgálati Végzés alaptörvény-ellenességét (is) azzal indokolta, hogy a károkozással kapcsolatos igényérvényesítés kötetmi természetű, ezért vonatkoznak rá az elévülés szabályai. Az, hogy erről az Étv. nem rendelkezik, álláspontja szerint nem jelenti azt, hogy nem kell alkalmazni az rPtk. rendelkezéseit.
- [15] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [16] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó a panaszt a törvényi határidőn belül terjesztette elő. A jogi képviselővel eljáró indítványozó csatolta az eljáró jogi képviselő meghatalmazását. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.

- [17] Az indítványozói jogosultság Abtv. 51. § (1) bekezdése szerinti vizsgálata az ügy érdemi elbírálásának előkérdése, ezért az Alkotmánybíróság a továbbiakban ezt vizsgálta.
- [18] 2.1. Az egyes igazságügyi tárgyú törvényeknek a magyar helyreállítási és ellenállóképességi tervhez kapcsolódó módosításáról szóló 2023. évi X. törvény 2023. június 1-jei hatállyal módosította az Abtv. 27. §-át. Ennek értelmében a közhatalmat gyakorló szerveket nem illeti meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésében rögzített indítványozói jogosultság [Abtv. 27. § (2) bekezdés]. A törvényhez fűzött jogalkotói indokolás szerint a módosítás „kivezeti a jogrendszerből azt a lehetőséget, hogy a közhatalmat gyakorló szervek (hatóságok) alkotmányjogi panasszal fordulhassanak az Alkotmánybírósághoz” (lásd: 2023. évi X. törvény egyes igazságügyi tárgyú törvényeknek a magyar helyreállítási és ellenállóképességi tervhez kapcsolódó módosításáról végző előterjesztői indokolása, Részletes indokolás a 13. §-hoz).
- [19] A 3296/2024. (VII. 24.) AB végzésében az Alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy „[a]lkotmányjogi értelemben a helyi önkormányzatok részei az államszervezetnek. Az Alaptörvény 31. cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy Magyarországon a helyi közügyek intézése és a helyi közhatalom gyakorlása érdekében helyi önkormányzatok működnek, azaz az indítványozó státuszánál fogva közhatalmat gyakorló szervnek minősül”, ezért az indítványozó önkormányzat az Abtv. 27. § (2) bekezdésében foglaltak értelmében nem jogosult az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz benyújtására {3296/2024. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [20]-[21]} Ezek alapján az Alkotmánybíróság jelen ügyben – az idézett végzéssel egyezően - megállapította, hogy az indítványozó önkormányzat az Abtv. 27. § (2) bekezdésében foglaltak értelmében nem jogosult az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz benyújtására.
- [20] 2.2. Az indítványnak az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapozott elemével összefüggésben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasz tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálendő jogszabályi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont].
- [21] Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy az Étv.-t a magyar építészetéről szóló 2023. évi C. törvény 252. §-a hatályon kívül helyezte 2024. október 1. napjával. Az Alkotmánybíróság azonban hatályon kívül helyezett normát is vizsgálhat az Abtv. 41. § (3) bekezdése alapján {lásd például: 34/2019. (XI. 29.) AB határozat, Indokolás [23]–[25]; 12/2023. (VII. 13.) AB határozat, Indokolás [22]; 3078/2024. (II. 29.) AB határozat, Indokolás [21]–[22]}. Ennek feltétele a támadott, hatályon kívül helyezett norma

konkrét esetben való alkalmazandósága. Az Étv. támadott szövegrésze pedig – az Étv. hatályvesztése ellenére – az indítványra okot adó ügyben alkalmazandó volt.

- [22] Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [23] Az Abtv. 26. § (1) bekezdés szerinti panaszelem ugyanakkor nem tartalmaz önálló, az Abtv. 27. § szerinti indokolástól tartalmilag elkülönülő indokolást.
- [24] Az indítvány mind a támadott jogszabályi rendelkezés, mind a támadott bírói döntések tekintetében tartalmilag ugyanazokat a – bírói jogértelmezéssel szemben megfogalmazott – érveket hozta fel. A főtitkári hiánypótlásra történő felhívást követően egységes szerkezetbe foglalt indítványnak a jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét indokoló, 13-14. oldalakon kifejtett érvelése, valamint a támadott döntések alaptörvény-ellenességének indokolását tartalmazó, a 20-21. oldalakon kifejtett érvelés szó szerint is megegyeznek egymással.
- [25] Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében, ha a panasznak több tárgya van, a panasz tárgyaira vonatkozóan külön-külön kell az alkotmányjogi panaszban bemutatni, hogy azok milyen indokok, érvek alapján alaptörvény-ellenesek (lásd hasonlóan 3193/2016. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [15]; 3251/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [16]–[17]). Ha az indítványozó egyetlen beadványban egyaránt támad jogszabályi rendelkezést és bírói döntést is, esetleg ezek közül többet is, akkor panaszának valamennyi jogszabályi rendelkezés, illetve bírói döntés vonatkozásában, külön-külön ki kell elégítenie a törvényben meghatározott követelményeket {3193/2016. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [26] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti normakontroll iránti kérelem – a fentiekben kifejtettek alapján – nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető, tartalmilag önálló indokolást. A támadott jogszabályi rendelkezésekkel szemben felhozott indokolás valójában a bíróság jogértelmezésének, döntéseinek vitatását tartalmazza, azaz nem a jogszabály alkotmányosságának megkérdőjelezésére irányul.
- [27] Mindezekre tekintettel az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint normakontrollra irányuló indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti, a határozott kérelemre vonatkozó követelménynek.
- [28] 3. A kifejtett indokok alapján az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjára tekintettel az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének h) pontja, az Abtv. 27. § (1) bekezdésére alapozott alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. október 15.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [29] A végzésben foglaltakkal, az indítvány visszautasításával egyetértek.
- [30] A végzés rendelkező részének 2. pontjában foglalt visszautasítást azonban a döntés indokolásban foglalt megállapításoktól eltérő okok miatt támogattam.
- [31] Nézetem szerint az Abtv. 27. § (2) bekezdésében foglalt kizáró szabálya (vagyis, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtásának joga nem illeti meg a közhatalmat gyakorló indítványozót) helyes értelmezése szerint csak arra az esetre vonatkozik, ha az indítványozó közhatalmat gyakorló félként vett részt az alkotmányjogi panasz által érintett eljárásban. Mivel a jelen indítvánnyal érintett eljárásban az indítványozó nem közhatalmat gyakorló félként járt el, hanem egy olyan közigazgatási döntést támadott meg felperesként a bíróság előtt, mely számára vagyoni jogi kötelezettséget állapított meg, ezért a jelen ügyben megilletik az indítványozói jogosultságok.
- [32] Mivel azonban az indítvány nem alkotmányossági, hanem szakjogi, törvényességi szempontok okán kéri a Kúria végzésének megsemmisítését, ezért álláspontom szerint is az indítvány visszautasításának van helye.

Budapest, 2024. október 15.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró